

1. peatükk

„Sa kuulad „Krimihäälingut“,“ kostis sülearvutist köögilaua pealt. „Hääl, mida sa kuuled, kuulub mulle ja minu nimi on Markus Heger.“ Saatejuht tegi kahesekundilise pausi ja jätkas: „Läheme ajas natuke tagasi. On esmaspäev, 20. oktoober 2008 ja ma olen just saanud kaksikümmend aastat vanaks. On nii vara, et päike pole veel päris kõrgele jõudnud. Istun kõrvalistmel oma ema vanas kulunud Opelis, mis koos hommikuse tipptunni rahvaga hädiselt mööda E6 kiirteed põhja suunas popsutab. Oleme teel Gardermoeni lennujaama. Oleme enamasti vait. Ema sellepärast, et ta on kurb ja ta tuju on nullis. Mina sellepärast, et olen põnevil.“

Mathilde Wold pühkis külmkapi põhja ja alumist riulit. Torkas pea kappi ja kontrollis nurki. Puhtad. Siis vaatas veel kord ukseriivleid. Need olid samuti puhtad. Ta lükkas sisse värskelt pestud köögiviljasahtli, võttis lonksu Prantsuse veini, mille nime ta ei osanud hääldada, ja valas endale selle õhtu teise klaasitäie.

Mathilde Woldile meeldis see hääl. See oli sügav ja selge, segatud enesekindluse, sarmi ja entusiasmi. Mingil põhjusel kujutas naine teda ette maskuliinse lihaselise mehena, kel on tugev lõuajoon, lühikesed juuksed ja sinised silmad. See mees oli oma taskuhäälingu saadete kaudu naisele seltskonda pakkunud kogu pärastlõuna ja pool õhtut. Muu hulgas kõneledes, kuidas ühest talveks suletud Staverni suvilast kaksteist aastat tagasi laip oli leitud.

„Lennujaama sõjalise ala värvate juures kallistab ema mind pikalt ja jääb tasakesi nuttes sinna seisma. Ei lähe kaua aega, kuni leian oma üksusekaaslased, ning meil on vaevu aega

üksteise mundrid üle vaadata, kui juba öeldakse, et lennukil on tehniline rike ja pardaleminek lükkub edasi, kuni probleem on lahendatud. Mäletan sellest päevast kõike. Nõuandeid ja soovitusi nendelt, kes olid olnud kodus puhkusel ja pidid meiega samale lennule tulema, aga ka suurt pettumust, kui ühel hetkel pärastlõunal pistis ohvitser oma pea ukse vahelt sisse ja teatas, et meie lennukile anti lennukeeld ning minema saame alles hommikul. Kuid enim ei jäänud meelde mitte pisaraterohke hüvastijätt emaga. Ega ka too päev, mille veetsin põrandal istudes ja lamades. Kõige tugevam mälestus tollest päevast on pildid, mis õhtu saabudes kerisid üle toanurgas rippuva televiisori ekraani.“

Mathilde Wold klõpsas laelambi ja heleda pliidivalgusti kinni. Viis sülearvuti ja veiniklaasi diivanilauale. Heitis pilgu keldriaknast välja Fagernesile laskunud septembripimedusse. Keris rulood ette ja tõmbas kinni. Süütas laual väikesel alusel kolm teeküünalt, istus diivaninurka, tõmbas jalad enda alla ja vaatas mobiili üle. Snapchatis oli tulnud sõnum sõbrannalt, kes oli teinud peegli ees selfi kleidis, millel oli veel hinnalipik küljes. Mathilde Wold pani telefoni diivanile, haaras klaasi, võttis lonksu ja jälgis laual tantsivaid leeke.

„Gardermoenist kahe ja poole tunni tee kaugusel Fagernesis on üks tüdruk, kes on täna hommikul samuti põnevil. Sa oled tema fotosid kindlasti näinud. Väike blond rukkilillesiniste silmadega tüdruk. Ninajuurel tedretähnid ja keset laia naeratust kasvamas kaks uut esihammast. Ta naeratab kaamerasse, olles oma väikesed sõrmed põiminud ümber raamatu, mis tema ees laual lebab. Ta on seitsmeaastane ja tema nimi on Leah. Kõigis uudislugudes temast on enamasti kasutatud tema koolipilti. Leah ootab juba klassiõe sünnipäevapidu sama päeva pärastlõunal. Sellest räägib ta hommikusöögi ajal, mis koosneb klaasist piimast ja kahest saiaviilust maasikamoosiga. Seda me teame. Kilomeetri kaugusel asuvasse kooli läheb Leah tavaliselt jalgsi. Täna samuti. Pärast sööki peseb

ta hambad ja kallistab ukstel ema. Seljakott seljas, suundub ta mööda pikka kruusateed minekule. Kõrgete puude tihe rivi mõlemal pool muudab hommiku justkui varasemaks, kui see on. All orus, kus Leah koos emaga elab, on sel ajal juba hakanud veidi valgemaks minema, aga mäest allpool puude vahel veel mitte. Saja meetri pärast tüdruk peatub, pöörab ringi ja lehvitab emale, kes seisab veel trepil ja jälgib last pilguga. Siis keerab tüdruk kruusateelt kõrvale ja kaob puude vahele. Leah valib lühema tee Nord-Aurdali algkooli. Seda teeb ta alati. Selle, mis viib läbi metsa. Metsast väljudes aga juhtub midagi. Keegi võtab ta kaasa. Me teame ka seda, et Leah ei läinud kaasa vabatahtlikult. Ta on vastu hakanud. Nimelt leiti tee äärest väike mängupingviin, mis tüdrukul alati seljakoti küljes oli rippunud. Kuid appi ei tulnud keegi, keegi ei kuulnud tema karjeid.“

Mees jäi vait. Kostis taskuhäälingu saate tunnusmeloodia.

„See on esimene osa saatest „Karje, mida keegi ei kuulnud“,“ kuulutas Markus Heger, enne kui muusika võimust võttis.

Ta on hea jutuvestja, mõtles Mathilde Wold ja võttis klaustrist lonksu. Mees lähenes esitletavale juhtumile alati isiklikult, seejärel juhatas kuulaja peategelase igapäevaellu viisil, mis ei lasknud lool melodramaatiliseks muutuda.

Koputati uksele. Mathilde võpatas. Ta üüris keldrikorterit, millel oli kaks sissepääsu. Üks neist oli tema oma ja viis otse õue, sealt käis ta sisse ja välja. Teiselt pääses treppideni, mis viisid esimesele korrusele, kus elas omanik. Kolme kuu jooksul, mil Mathilde Wold oli seda korterit Gjertrud Ydse majas rentinud, polnud too 80-aastane naine küll talle veel külla juhtunud. Ei ühest ega teisest uksest. Mitte sellepärast, et vanaproua oleks inimesi vältinud – vastupidi –, vaid sellepärast, et haige puusa tõttu oli tal raske liikuda, eriti mööda treppi. Mathilde ei loendanud enam, kui palju kordi oli ta vana naise juures üleval õhtust söönud. Sel puhul seadis perenaine end trepi otsale ja hõikas alla, et toit on valmis.

Mathilde südametunnistus veidi piinas, et õhtusöögikutse oli liikunud vaid ühtepidi, kuigi oli juba ammu aru saanud, et teda kutsutakse sinna ainult seltskonna pärast.

Agaga vanaproua pojaga oli ta esimest korda kohtunud just üles viiva ukse juures. Mees oli oma võtmega sisse tulnud, samal ajal kui Mathilde vannitoas viibis, ja oli vaid puhas juhus, et ta oli otsustanud endale vannilina ümber keerata, kui läbi elutoa magamistuppa puhtaid riideid võtma läks. Ta oli nii valjusti karjatanud, kui ta meest ukseavas seismas märkas, et too oli sama teinud. Einar Ydse palus kiiresti vabandust. Ütles, et oli arvanud, et naist ei ole kodus. Et ta tuli vaatama, kas all on ka vool ära. Mathilde Wold kinnitas, et kõik on korras. „Oleks hullem olnud, kui ma oleksin alasti olnud,“ oli ta naerdes lisanud, kuigi tegelikult ei leidnud ta seal midagi naljakat. Tegemist oli nõrga katsega siluda viga, mis polnud isegi tema tehtud. Mees ei vastanud. Lihtsalt seisis ja vahtis.

Nii nagu ta seisis ja vahtis naist nüüdki. Lahtisel uksele läve taga. Mathilde Wold oli üllatunud, kui kuulis, et too mees on 40-aastane, sest tolle kõhn kitsas nägu muutis ta vanemaks. Mees oli pikk ja kõhetu. Naise 164 sentimeetrist peajagu pikem.

„Kas midagi on lahti, Einar?“ küsis Mathilde kitsa pilu kaudu, mille oli ukse vahele paotanud.

„Ei, lihtsalt tahtsin öelda, et ema tervitab, ja teada anda, et kui sul on kõht tühi, siis tule julgesti üles,“ vastas mees.

Mathilde tundis nõrka toidulõhna.

„Kana ja tilli-kartulipuder pruunistatud võiga,“ jätkas Einar ja naeratas.

„Ma ei taha teid kahte segada.“

„Sa ei segagi. Igatahes ma hakkan nüüd minema. Lindis ootab kodus õhtusöögiga,“ ütles mees. Ta pani jala alumisele astmele ja pöördus pooleldi ära. „Kas ma ütlen talle, et sa tuled üles?“

Mathilde Wold polnud sel päeval sünninud muud kui hommikul paar näkileiba ja pärast lõunat natuke šokolaadi.

„Kui sul muidugi oma plaane pole.“

„Ei, ei ole,“ vastas naine. „Ütle talle, et ma tulen üles. Vahtan enne ainult riided.“

Mathilde Wold ootas, kuni kuulis, kuidas mehe auto hoovist välja sõidab, seejärel läks ta üles.

2. peatükk

MARKUS HEGER TULI baarileti äärest kahe klaasi õlle ja kausitäie maapähklitega. Ta asetas ühe klaasi Daniel Lindi ette ja vajus tema kõrvale pingile.

„Märk sellest, et me näeme harva,“ lausus vana ülikoolisõber oma klaasi poole noogates. „Ma pole sind näinud sellest ajast peale, kui viimati siin olime.“

Markus Heger vaatas ringi. Koht oli rahvast täis. Kõlaritest kostsid tundmatud rütmid.

„Pärast ema matuseid,“ sõnas Markus Heger. „Kas sa usud, et sellest kõigest on möödas juba neli kuud?“

Daniel Lind kergitas klaasi. „Anita mälestuseks?“

Markus Heger puudutas ta klaasi enda omaga ja võttis lonksu. Huultele jäi vahtu. Ta pühkis selle ära ja heitis pilgu naaberlaua poole. Kolm naist, kelle vanus jäi kahekümnendate lõpu poole, lonksasid oma jooki, neljas aga rääkis mingit lugu.

Daniel Lind võttis peotäie pähkleid.

„Aga sina?“ küsis ta ja heitis kõik korruga suhu. Purihammaste alt kostis raksumist. „Mingeid uudiseid? Sinu viimasest taskuhäälingu saatel on juba mõnda aega möödas.“

„Ainult kolm nädalat,“ vastas Markus Heger, „aga midagi erilist pole juhtunud.“

„Minu meelest on parimad need saated, mida sa teed vanadest juhtumitest.“

„Nõuavad palju tööd, ja pärast seda, mis emaga juhtus, pole ma ju enam päris hoogu sisse saanud. Püüan ka natuke aktuaalseid teemasid käsitleda.“

„Kuidas unega on?“

Daniel Lindi pilk muutus uurivaks, nagu oleks nad korraga vastamisi politseijaoskonna ülekuulamisruumis, mitte Grünerløkka baaris.

Markus Heger kortsutas kulmu.

„Sul pole vaja mind niimoodi vaadata,“ ütles Daniel Lind ja muigas. „Tundub, nagu poleks sa nädal aega maganud.“

„Sa oled tõele üsna lähedal,“ vastas Markus Heger.

„Kui viimati sellest rääkisime, siis sa ütlesid, et olukord on paranenud.“

„Mõnda aega oli parem.“ Markus Heger võttis veel lonksu. „Aga pärast ema asja on olnud palju stressi. Hunnik inkassonõudeid, mida ma pidin korda ajama, ja lisaks olen tema korterit renoveerinud. Uus vannituba. Kõigis tubades uued põrandad. Ainult lage ei puutunud. Nüüd pean veel köögi lammutama, uue paigaldama, lae üle värvima ja siis veel see osa, mida ma kardan kõige rohkem.“

„Mis see on?“

„Keldriboksi koristamine. Tühje pudeleid põrandast laeni. Ma ei saa aru, kuidas kurat ta suutis neid nii laduda. Põrandal on ainult üks koht, kus saab ringi pöörata.“

„Aga pudelite pealt saaksid ju veidi raha. Ütle mulle, kui sa tahad, et ma saadaksin kaks noorimat sulle appi. Neile meeldib pudelite tagastamine.“

„Noh ...“ Markus Heger silmitses oma klaasi. „Need pudelid on ilma pandimärgiseta.“

„Oh. Ma saan aru. Ütle mulle siis, kui sa köögiga abi vajad. Kahekesi on lihtsam.“

„Aitäh, aga ma tahan sellega üksi hakkama saada.“

„Sina tahad nagu kõik ise korda teha või?“ Daniel Lindi hääl teravnes. „Probleem on selles, et kõike ei saa üksi korda teha. Peagi hakkad sa ärkvel olles ka õudusunenägusid nägema. Korraga kostab karje siis, kui sa duši all oled. Hommikust sööd. Roolis oled.“

Ta tõstis klaasi huulte. „Kui sa parajasti õlut jood.“ Ta võttis lonksu. „Räägi kellegagi, kes nende asjadega kursis on, Markus.“

„Kena, et sa selle jutuks võtad.“ Markus Heger naeratas kõveralt. „Mu perearst ütles täpselt sama.“

„Noh, näed siis. Ma tean ühte psühholoogi, keda kasutavad paljud politseinikud. Ta on hea. Tegutsenud juba aastaid. Palju kogemusi ja n...“

„Stopp,“ katkestas Markus Heger. „Aitab nüüd. Ma ei taha seda kuulda. Minu ema rääkis ka nii. *Sul on vaja kellegagi rääkida*, bla-bla-bla. Ma ei taha *kellegagi rääkida*. Ma saan sellega ise hakkama ja lahendan selle ise.“

Baarileti juures kukkus maha kandik jookidega. Üks baarmen tõttas kiiresti mopi, harja ja prügikühvliga kohale.

„Möödas on viisteist aastat ja on selgelt näha, et sa ei saa sellega üksi hakkama. Äkki mõned vestlused võiksid sind ... Ma ei taha kasutada sõna *tervendada*, aga vähemalt teha nii, et sa ei pea enam sellepärast piinlema.“

„Kohe läheb paremaks, kui ma ema korteri maha olen müünud ja ...“ Ta torkas käe jope põuetaskusse ning tõmbas välja kinnise ümbriku. „Kui ma olen välja mõelnud, mida teha sellega siin.“ Ta vehkis kirjaga. „Leidsin selle tema postkastist mõned nädalad pärast matuseid.“

Ta asetas ümbriku lauale ja lükkas selle Daniel Lindi poole. Too silmitses nelja trükitähtedega kirjutatud rida:

MARKUS HEGER
C/O ANITA HEGER
RINGGATA 5F
0577 OSLO

„Pööra see ümber,“ ütles Markus Heger. „Huvitav on just saatja.“

Daniel Lind keeras ümbriku ümber ja pani lauale, tagumine pool ülal. Ta kummardus veidi ettepoole, et lugeda ülemises vasakus nurgas seisvaid tähti. Sõbra suu moodustas väikese o, enne kui ta ütles:

„Oi kurat.“ Ta vaatas Markus Hegerit. „Aga sa pole seda avanud?“

„Sellega mul probleem ongi,“ vastas Markus. Ta pani ümbriku tagasi põuetaskusse. „Ma ei suuda otsustada, kas peaksin üldse seda tegema.“